

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De dispositione ex parte animæ ad hoc Sacramentum ritè suscipiendum.

11

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

rud amentibus Eucharistia in mortis articulo denegatur, conceditur tamen illis, qui aliquando rationis usum habuerint.

Aduerte hoc intelligendum esse casu quo non constat peccato mortali grauatim in ameniam incidisse. Secundum nisi spes moralis sit ante mortem usum rationis recuperaturum, quia tunc reuerentia sacramenti expostulat illud tempus expectare. Tertio ne probabile sit periculum alicuius sacramenti irreuerentiae, eaque de causa consultum erit prius vnam, vel alteram hostiam non consecratam amenti porrigere: ut ex illius sumptione colligi possit quid facturus sit, cum hostia consecrata illi conceditur. Sic Suar. *disp. 69. sect. 2. verserium dubium*. Zambran. *de Eucharist. dub. 4. num. 5. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 4. q. 3. Regid. quæst. 76. art. 9. num. 74.*

8. Tertia quæstio de semifatis, & plenum usum rationis non habentibus qualiter concedi possit, & debeat Eucharistia? Respondeo, si facta diligentia non valent distinguere hunc caelestem cibum à profano, inter absolutè amentes sunt computandi. At si illum satis distinguant, & reuerenter, & tanquam sibi necessarium expostulant, concedi illis debet non solum in mortis articulo, sed etiam tempore Paschatis, quia credendum est hoc præcepto eos astringi, cum supponamus illius notitiam habere, & peccandi libertate pollere. Extra hæc tempora non illis debet Eucharistia concedi ob tanti sacramenti reuerentiam: Sic docuit Posselinus *de communione. cap. 8. num. 32. Layman. lib. 5. tract. 4. cap. 4. quæst. 3. in fine. Bonac. disp. 4. de sacram. Euchar. q. 6. p. 1. n. 7. Henriq. lib. 8. cap. 42.*

9. Quarta quæstio, qualiter mutis, & surdis, à natiuitate Eucharistia ministrari possit, & debeat? Respondeo, si ex signis, & nutibus constat discretionem habere, qua sufficienter hunc cibum caelestem à profano distinguant, non solum in mortis articulo, sed etiam tempore Paschatis Eucharistia concedenda est, quia his est valde necessaria tum ad augmentum gratiæ, tum ad præcauenda peccata futura. Neque necessarium est, ut perfectè qualitatem huius cibi agnoscant, sufficit si illum ita à profano distinguant, ut tanquam remedium suæ salutis accipiant. Credendum enim est hac notitia Christum contentum esse, cum perfectior haberi non possit. Sic relato Abbate *in cap. cum apud. num. 6. de sponsalib. tradit Laymann. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 4. quæst. 4.* Quod si prudens confessorius non qualemcumque discretionem, sed maturam, & perfectam agnoscat habere mutum, & surdum, sicuti ego aliquem agnouit non solum tempore Paschatis, sed aliis solemnioribus festiuitatibus, poterit Eucharistiam concedere, quia nulla apparet ratio, ob quam sit deneganda, cum se ad illam suscipiendam per actualem deuotionem disponere possit. Notanter dixi mutis, & surdis. Neque addidi cæcis. Nam si supradictis duobus impedimentis hoc tertium adderetur, nullatenus crederem Eucharistiam etiam in mortis articulo ministrari posse, quia incapaces existunt tanti cibi dignitatem, & excellentiam cognoscendi. Colligitur ex his quæ tradit Sanch. *lib. 1. de matrim. disp. 8. à num. 12. ex Gutierrez. de matrim. cap. 8. à num. 5.* Hi enim Doctores aliis relatis docent mutum, & surdum contrahere matrimonium posse, sed si simul cæcus existat.

10. Quinta quæstio procedit de emergentibus, seu oblectis à dæmone. Et quidem si constat oblectari, eo quod aliquo peccato mortali teneantur: qualiter contigit illi, quem refert Paul. 1. Corinth. 5. traditum esse Sathanæ in interitum carnis, ut spiritus saluus fieret, nullatenus est Eucharistia ministranda ob defectum dispositionis in suscipiente. At si credatur à dæmone oblectos esse, vel in penam alicuius delicti commissi, tamen quoad culpam remissum sit, vel ad sui maius meritum, & purgationem, ut frequenter contingere credendum est. Aduertere debes, an priuenter usu rationis, an sui compotes existant. Si vsum rationis priuantur, iudicium ferendum est æquè de illis, ac de amantibus. At si sui compotes sunt, concedenda illis est Eucharistia seculo, irreuerentia periculo non solum in mortis articulo, (de quo non est dubium, ut definit concil. Elibert. can. 37. his verbis: Qui à spiritibus immundis vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, & fideles fuerint, dandam eis esse communionem) sed etiam in Paschate, imo aliis temporibus, ut loquitur Timotheus Alexand. *in suis responsionib. cap. 3. & refertur. 6. 2. bibliotheca sacra: Fidelis* (inquit) qui à dæmone corripitur, si mysterium non enunciet (hoc est nisi doceat alios, quæ à dæmone ipse didicit) neque vlla alio modo blasphemet debet particeps fieri mysteriorum, hoc est Eucharistiæ, & tradit D. Thom. *quæst. 80. art. 9. Cassian. collat. 7. cap. 30. concil. Atracian. 1. cap. 14. Petr. Thiræus de demonib. 2. p. cap. 28. Sorus in 4. disp. 12. quæst. 1. Suar. disp. 69. sect. 2. Valq. disp. 112. cap. 4. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 4. quæst. 5.* Ratio illius veritatis est, quia Eucharistiæ susceptione vel dæmone expelletur, vel saltem in vexando frenabitur, vel denique inuabitur emergentibus, ut patienter, & cum fructu suum laborem sustineat. Frequentia huius communionis arbitrio

prudenter confessoris relinquatur. Crederem solemnioribus festiuitatibus latis esse concedi.

11. Quæstio sexta de pueris usum rationis habentibus, an statim illis possit, & debeat communio concedi? Et quidem in articulo mortis Eucharistia sub obligatione est concedenda eo ipso, quo usum rationis habeant, distinguereque possint hunc cibum à profano. Quia non solum vtile, sed fortè necessarium ad salutem esse illis potest. Sic Suar. *disp. 70. sect. 1. in fine. Henriq. lib. 8. cap. 42. in fine. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 4. quæst. 2.* tamen solum ex consilio censetur Nauarr. *cap. 21. num. 57.* illis esse Eucharistiam concedendam extra mortis periculum. Communiter Doctores censent perfectiorem usum rationis requiri ad Eucharistiam suscipiendam eo qui sufficiens iudicatur ad peccandum, & absolutiorem à peccatis obtinendam, quia ex vna parte penitentia est simpliciter necessaria, quæ tamen non est Eucharistia, & ex alia Eucharistia nobilior est. Quid ergo mirum, si perfectiorem vsum rationis in suscipiente expostulet? Sic Suar. Nauarr. *ex Layman. supra. Valq. disp. 214. cap. 4. circa finem.* Cæterum ego existimo eum usum rationis, qui sufficiens est ad peccandum, & abolutionem à peccatis obtinendam sufficere, ut Eucharistia ministrari possit. Nam esto penitentia sit magis necessaria, quam Eucharistia, & Eucharistia nobilior. At longè difficilior est dispositio ad penitentiam fructum obtinendam, quam ad obtinendam fructum Eucharistiæ: cum ad penitentiam confessio peccatorum dolorosa requiratur cum proposito de cætero non peccandi. At ad Eucharistiæ fructum sola voluntas suscipientis existens in gratia, sufficit. Qui ergo usum rationis habet sufficientem ad excitandum supernaturalem dolorem, & illius obligatione pro sacramento penitentia suscipiendo cognoscendam, usum rationis sufficienter habebit, ut distinguere possit hunc cibum caelestem à profano, & illius essentiam agnoscere.

Verum etsi hoc ita sit non credo ipsos pueros statim obligari nec humano, nec diuino præcepto, neque parochos obligatos esse illis sacramentum concedere, sed vnum, vel alterum annum expectari posse, ut eorum iudicium, & discretio exactius cognoscatur, & maiori cum fructu, & reuerentia Eucharistiam diu optatam, & peritam suscipiant. Sic Suar. *dicta disp. 70. sect. 1. post. med. Eman. Saà, verbo Eucharistia num. 12. edit. Romana. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 4. q. 2. Valq. disp. 214. cap. 4. à num. 46.* Quod si roges, quando censentur pueri discretionem sufficientem habere, ut ad Eucharistiam suscipiendam sint obligati? Respondeo prudentis Confessoris iudicio esse relinquendum: aliqui enim pueri ita sunt perspicacis ingenij, & accurata disciplina instructi, ut ante decimum annum sufficienter censentur discretionem habere, ut hanc obligationem subeant. Regulariter autem nemo ante decimum annum obligari censendus est. Quinimo. Nauarr. *cap. 21. num. 57. Cordub. in summa casu. 60.* placet viros ante 14. annum, & feminas ante 12. nunquam obligari. Duo vero credo certa sæpè pueros rationis usu, & discretionem ad Eucharistiam sufficientem polentes excusari ab obligatione eam suscipiendi, quia à parentibus, vel confessoribus non permittuntur, ipsoque parentes, & parochos excusari ex consuetudine, quæ ratio ante decimum annum Eucharistiam alicui ministrat. Nauarr. *cap. 21. num. 57. Eman. Saà, verbo Eucharistia. num. 12. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. c. 4. quæst. 2.* Aliud est pueris, qui nondum 14. annum attingent non deesse frequentiore communionem, quam mensuram. Tum ob reuerentiam sacramenti. Tum ut excitentur ad seruentiis, & audiuis Eucharistiam suscipiendam.

PUNCTVM XI.

De dispositione ex parte animæ ad hoc Sacramentum ritè suscipiendum.

1. Debes te reputare iustum.
2. Qua certitudine hoc sciendum est.
3. Peccatum veniale in sumptione Eucharistiæ non impedit illius præcipuum effectum.
4. Impedit alios effectus.
5. Habitale peccatum non est impedimentum.
6. Soluitur fundamentum quo probatum erat peccatum veniale impedire præcipuum Eucharistiæ effectum.
7. Plures requirunt ad effectum Eucharistiæ deuotionem actualem.
8. Contrarium verius est.
9. Soluuntur fundamenta opposita.

1. **F**ides, ratioque naturalis posita Eucharistiæ institutione docet quemlibet obligatum esse, antequam ad Eucharistiam accedat se reputare iustum, Deoque gratum. Nam cum hoc sacramentum institutum sit ad nutriendum, & roborandam spirituale animæ nostræ vitam, illam per se supponit. Qui ergo peccatis mortuus ad illud suscipiendum accedet,

deret, fini, institutioneque sacramenti contrarius esset, ideoque monet Paul. I. Corinth. 11. iudicium sibi manducare, & bibere, qui absque praedicta probatione de pane illo edit, & de calice bibit, vt latius prosequitur Trident. sess. 13. cap. 7. & can. 11.

2. Quod si roges quam certus esse debeas nullo te peccato mortali grauari, cum ad Eucharistiam accedis? Respondeo, si certus moraliter sis nullo grauari peccato non confesso, eo quod nullum tibi occurrat post factam tua conscientiae diligentem examinationem, securus accedere potes, quia certitudo mortalis quamlibet humanam actionem a temeritate excusat, & prudentem reddit. Neque aliam maiorem certitudinem exoptulari decebat ad Christo Domino, cuius iugum suauis est, & onus leue, vt bene notauit Aegid. de Coninch. quest. 80. art. 4.

3. Praeter carentiam peccati mortalis Marfil. in 4. q. 6. art. 4. carol. 3. requirit ad huius sacramenti dignam sumpcionem, ne peccatum aliquod veniale in ipsa committat. Quia eo ipso (inquit) te indignum reddis tanto sacramento. Fautent huic sententiae Doctores, qui actuale deuotionem, & feruorem exoptulant pro dispositione necessaria huius sacramenti, de quibus infra: siquidem actualis peccati venialis commissione deuotio, & charitatis feruor impeditur. Ratio huius sententiae esse potest, quia sumpcio sacramenti peccaminosa Deo est ingrata. Neque ergo ob ipsam augmentum gratiae concedi, alias eadem actione, qua peccati temeretur, praemium gratiae, & gloriae obtineretur.

Ceterum tenendum est actuale peccatum veniale in sumpcione Eucharistiae commissum non impedire illius effectum praecipuum, qui est augmentum gratiae, & charitatis. Sic docuit D. Thom. quest. 79. art. 8. Soto dist. 12. quest. 2. art. 8. Victoria num. 66. Suarez. alius relatis dist. 63. sect. 3. concl. 1. Valq. disp. 206. cap. 1. Paul. Laymann lib. 5. tract. 4. cap. 6. q. 1. & habetur cap. si non sunt tanta peccata, de consecrat. dist. 2. ibi: si non sunt tanta peccata, vt excommunicetur quis, non le debet ad medicina corporis, & sanguinis Domini separare. At ob veniale peccatum nemo potest excommunicari excommunicatione maiori, de qua ibi est sermo. Ergo ob eius causam ad medicina corporis, & sanguinis Domini separari non debet. Ratio est, quia ex institutione Christi, vt colligit Trident. sess. 13. cap. 7. solum ad Eucharistiam dignè suscipiendum requiritur, vt confitens peccati mortalis se per confessionem, & contritionem illius probet, nulla peccati venialis mentione facta. Et merito, quia peccatum veniale nec gratiae, neque illius augmento repugnat. Ergo peccatum veniale in sumpcione commissum dispositionem sacramenti legitimam, & necessariam non impedit. Ergo neque impedit eius effectum. Deinde implicat, cum dicitur peccatum veniale impedire sacramenti effectum. Nam si hoc impedimentum praeserat non veniale, sed mortale erit, siquidem recepta est Doctorum sententia obicem ponere sacramenti effectui graue peccatum esse, ob irreuerentiam factam sacramento eius virtutem, & efficaciam elidendo. Denique raro effectus gratiae per Eucharistiam obtineretur, cum raro contingat saeculares homines ad veniale excusari, tum ob distractionem, animique euagationem, tum ob finem finitum, tum ob prauium affectum. At non est credendum Christum Dominum velle suae charitatis symbolum ob has leues causas inane reddi.

4. Notanter dixi actuale peccatum veniale non impedire praecipuum effectum Eucharistiae. Nam alios effectus secundarios ex parte impedit, vt tradit D. Thom. quest. 79. art. 8. impedit enim remissionem ipsius, quae per sacramentum ex opere operato deberet fieri. Secundo impedit deuotionem, & charitatis feruorem. Tertio specialem liquiditatem, & dulcedinem, quam experiri solent deuote communicantes; est enim illa indignus. Quarto plura auxilia gratiae ad praecauenda peccata denegantur, quae alioqui concederentur: ob quas caulas forte dixit quasi per exaggerationem August. de Ecclesiast. dogmatib. cap. 53. relatus in cap. quotidie de consecrat. dist. 2. si adhuc habes voluntatem peccandi, grauari magis dico. Eucharistia perceptione, tum ob purificari, & ne de voluntate peccandi mortaliter dictum intelligeres subdit. Sed de hoc illo dico, quem capitalia, & mortalia peccata non grauant.

5. Praeterea dixi actuale peccatum: nam habituale etiam si formaliter non fueris detestatus, si tamen illius complacentiam non habes; communionem quae est quaedam virtualis detestatio remittitur ex opere operato, vt superius notauimus.

6. Fundamentum contrarium non obstat. Eateor susceptio nem Eucharistiae cum peccato veniali actuali esse aliquatenus Deo ingratam, sed non absolute, & secundum se, ideoque eius efficacia ex opere operato non impeditur, tamen si efficacia, quam ex opere operantis habere impediatur.

7. Causas alij plures, grauesque Doctores ad Eucharistiae effectum suscipiendum requirunt necessario actuale deuotionem, & feruorem, Sic D. Thom. in 4. dist. 12. quest. 2.

art. 1. questio. 3. Duran. d. q. 4. num. 7. Paludan. quest. 1. art. 2. concl. 1. num. 11. Siluest. verbo Eucharistia in fine. Caiet. q. 79. art. 1. Mouentur primò, quia plures Ecclesiae Patres, specia liter Basil. lib. 1. de baptis. cap. 11. & in regul. breuior. reg. 172. Ioan. Hierosolym. 1. catechesi 4. mystagog. Chrylost. hom. 82. in. March. exoptulant specialem deuotionem, & feruorem ad Eucharistiam suscipiendam ob eius excellentiam, & dignitatem, & remissionem animi detestantur. Secundo Eucharistia operari debet suos effectus iuxta modum suae significationis. Significat autem spirituale nutrimentum per modum cibi, & potus. Ergo operari debet suos effectus, sicuti cibus, & potus. At cibus & potus non operantur, nisi sumens vitaliter, & actualiter concurrat ad illius operationem. Ergo cibus celestis non operabitur, nisi sumens ad illius operationem actualiter concurrat, quod fieri non potest, nisi medijs aliquibus actibus virtutis, atque adeo deuotione, & feruore. Tertio ab inconueniente probat Caiet. quia si augmentum gratiae, & charitatis ex defectu deuotionis non impeditur, Sacerdotes tepidi quotidie communicantes magnum fructum ex communi one percipiunt, cuius contrarium experientia testatur, cum ad virtutis opera, & caritatisque superandas post plures communionem aequè difficiles inueniantur, ac si nullam communionem fecissent.

8. Nihilominus tenendum est nullam deuotionem actualem requisitam esse ad fructum praecipuum huius sacramenti percipiendum: Sic expressè D. Thom. quest. 79. art. 8. & ibi Aegid. de Coninch. dist. 1. num. 4. Valq. disp. 206. cap. 2. Suarez. disp. 63. sect. 3. concl. 2. Paul. Laym. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. q. 1. Ratio praecipua sumitur ex Trident. sess. 13. cap. 7. vbi assignans dispositionem ad hoc sacramentum suscipiendum, nullam huius actualis deuotionis mentionem fecit. Quae si necessaria esset, nullatenus omitteret. Secundo probari potest, olim Eucharistia concedebatur paruulis ante usum rationis, & modò conceditur amentibus in articulo mortis, vt dictum est. At si deuotionem actualem habere non possunt, ergo deuotio actualis ad effectum sacramenti suscipiendum necessaria non est. Alias nullatenus Ecclesia permetteret iis sacramentum concedi. Est enim manifesta iniuria, & irreuerentia sacramento facta inane, & vacuum illud reddere, & sine fructu. Tertio iustus omittens inuincibiliter, & absque culpa actualem deuotionem pro huius sacramenti receptione, obicem non ponit gratiae augmento, quia iam probatus accedit ad dignè suscipiendum probatione à Paulo requisita: Ergo deuotio actualis non est dispositio necessaria. Quarto si defectus actualis deuotionis impeditet efficaciam sacramenti, peccaret mortaliter qui sic voluntariè ad sacramentum accederet; eo quod grauem irreuerentiam sacramento irroget eius virtutem elidendo. At neque Caiet. neque alij Doctores oppositae sententiae admittunt carentiam actualis deuotionis esse peccatum mortale. Ergo deuotio actualis pro augmento gratiae non est necessariò requisita. Quintò nullatenus expedire posset hanc deuotionem vt necessariam exoptulari, quippe ob inaduententiam, & distractionem inuoluntariam frequenter omittitur etiam ab hominibus maxime iustis, & religiosis. At non est verisimile, nec de Christi amore credendum se instituisse sacramentum suae Ecclesiae praecipuum, vt in plurimum suo effectu careret.

9. Argumenta oppositae sententiae facilia sunt: Ad primum concedo Sanctos communiter exoptulare deuotionem, & feruorem non vt necessarium ad effectum sacramenti suscipiendum, sed vt maxime conuenientem; sacramentum vberius operetur, & fructuosius existat. Ad secundum admitto Eucharistiam operari suos effectus iuxta suae significationis modum, atque adeo per modum cibi, & potus, non qui conuerteratur in substantiam aliam, sed qui alium in se conuertat, ideoque est cibus, & potus materialis & corporalis suscipientis actione indigeat ad nutriendum: hic cibus, & potus caelestis ea actione non indiget. Ad tertium nego ex experientia colligi certò posse sacramentum fructu carere. Nam esto saepius communicans aequè difficilis sit ad opera virtutis, & ad tentationes superandas, inde argumentum non sumitur, quia facilitas ad supra dicta opera non ex augmento gratiae, & charitatis, sed ex habitibus acquisitis prouenit.

PUNCTUM XII.

De Confessione Communioni praemittenda.

1. Praemittere debet Confessionem peccati mortalis confitens.
2. Plures firmiter ex solo Ecclesiae precepto hanc esse obligationem.
3. Verius est à Christo preceptum latum esse.
4. Omnium peccatorum confessio est praemittenda.
5. Ab executione huius precepti excusari, si absit copia confessoris, & necessitas urgeat communicandi.
6. Quando censentur abesse copia confessoris.

7 Quando